

τοῦ Μυστρᾶ, ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ ὁποῦοι κίονες καὶ τοῖχοι φέρουσι χαρακτοὺς ἢ γραπτοὺς χρυσοβούλλους λόγους καὶ ἰδιωτικὰ ἔγγραφα ἀποτελοῦντα καὶ ἀνεξίτηλον κτηματολόγιον τοῦ ἱεροῦ τύπου

καὶ τῶν εὐσεβῶν δωρητῶν δικαίαν ἀπαθανάτισιν.

Σημ. Ἐν σ. 436²⁴ γρ. «καὶ ἡ ἀντ' αὐτοῦ παρουσία τοῦ Gallicus» ἐν σ. 442²⁸ γρ. Ἰουστινιανοῦ ἐν σ. 446²⁹ γρ. iubemus.

Γεώργιος Π. Οἰκονόμος.

Περὶ τῶν βασιλικῶν τάφων τῆς ἀκροπόλεως τῶν Μυκηνῶν

ὑπὸ

Ἀντωνίου Κεραμοπούλλου.

α') Ὁ βόθρος.

Μεταξὺ τοῦ πρώτου (Α) καὶ τοῦ τετάρτου (Δ) τῶν βασιλικῶν καθέτων τάφων τῆς ἀκροπόλεως τῶν Μυκηνῶν (ὄρα Τσοῦντα *Μυκῆναι* σ. 96 ἐξ.) παρεμβάλλεται ὡς διαχωρισμὰ ὁ λευκάζων μαλακὸς πωρολιθικὸς αὐτοφυῆς βράχος, ὅστις δὲν σφίζεται ὀλόκληρος μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ περικλείστου κυκλικοῦ χώρου τῶν τάφων. Ἐλλείπει μέγα μέρος, τὸ νοτιανατολικόν, τὸ δὲ λοιπὸν εἶνε ἱκανῶς ὑπόλοιον σπηλαιωδῶς. Ὁ κοῖλος χώρος ἦτο πλήρης λίθων καὶ χωμάτων, ἅτινα ὁμοῦς σὺν τῷ χρόνῳ καταρρεύσαντα ἐν μέρει πρὸς τὸ Ν μέρος, ἤρραιώθησαν εἰς τὸ ὑψηλὸν στρώμα ἢ κατεκρίθησαν ἐν γένει, ὥστε ὁ ἐπ' αὐτῶν στηριζόμενος ὑπόκοιλος βράχος, ἀπολέσας τὸ ἔρεισμα τοῦτο, ἐνέδωκε μετὰ βροχῆν τῷ 1913 καὶ διαρραγεῖς κατέπεσεν εἰς μεγάλους ὄγκους, ὧν τινὲς μὲν κατεκυλίσθησαν εἰς τὸν ἄ τάφον, βλάψαντες ἐν μέρει καὶ τὸν βόρειον ἐσωτερικὸν ξηρότοιχον τούτου, ἄλλοι δὲ κατέπεσεν εἰς τὸν ὑποκείμενον αὐτοῖς χώρον τοῦ σπηλαίου. Μεταβάς δ' ἐγὼ ἐκεῖ (Ἰούλ. 1913) διέλυσα καὶ ἀπεμάκρυνα τὰ ἐν τῷ τάφῳ καταπεσόντα τεμάχια, ἀνασυνεκρότησα τὸν βλαβέντα ξηρότοιχον καὶ ἐσπερέωσα τὸ ὑπόλοιπον τοῦ κοίλου βράχου, κτίσας τοῖχον καὶ πληρώσας τὸ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ βράχου μέρος διὰ λίθων καὶ χωμάτων. Ἀλλὰ πρὸ τῆς κτίσεως ταύτης καὶ τῆς πληρώσεως ἀνέσκαψα τὸ κοῖλον τοῦ βράχου (πρβ. *Παναθήναια* 1913). Ἦτο δὲ τοῦτο πλήρες χωμάτων καὶ λίθων, ὧν πολλοὶ ἦσαν ποτάμιοι μεῖζονες τῶν χειροπληθῶν τὰ χρώματα περιεῖχον πολλὰ μυκηναϊκὰ καὶ προ-

μυκηναϊκὰ «μινύεια» καὶ τινὰ κεκοσμημένα διὰ λευκοῦ χρώματος ὄστρακα, θραῦσμα ἐργαλείου λιθίνου διατρήτου, πιθανῶς σφύρας, καὶ ὄψιαν ὀψιανὸν τεμάχια, προσέτι δὲ βῶλον χρώματος, ἐν ᾧ ἦτο κυανοῦν χρώμα, ἔλασμα μολύβδιον συνεπτυγμένον, εἰς βάθος τοῦτο δύο μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δυτικοῦ μέρους τοῦ βράχου, καὶ τεμάχιον κέρατος ἐλάφου. Ἀνθρακες ἦσαν ὑψηλὰ ἀραιοὶ τῆδε κακεῖσε ἐν τοῖς χρώμασιν. Ἀλλ' εἰς τὸ βάθος τῶν 2 μ. παρὰ τὸ ΝΑ ἄκρον τῶν χωμάτων εὐρέθη στρώμα πυρᾶς ἐκτάσεως 0 50 περίπου· τοῦτο ἐπλησίαζε πρὸς τὰ ἐπιπόλαια χρώματα, ἅτινα ἀποτελοῦντα πρὸς Ν τὴν κλιτὴν οὕτως εἶπεῖν τῆς προσχώσεως τοῦ σπηλαίου καὶ μὴ κωλύμενα πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ὑπὸ βράχου, μὴ ἐκτεινομένου ἐνταῦθα ἄτε πιθανώτατα καταπεσόντος ποτέ, ἠπλοῦντο ἐπικλινῆ πρὸς τὸν Δ τάφον. Ἐν τοῖς ἐπιπολαίοις τούτοις χρώμασιν εἰς τὸ ἄκρον αὐτῶν εὐρέθη ἄνω μέρος σώματος μυκηναϊκοῦ εἰδωλίου τῶν συνήθων. Ἰπὸ τὴν ἄνω ῥηθεῖσαν πυρᾶν 0 40 βαθύτερον ἦτο ἄλλη μεῖζων, ἐκτεινομένη πρὸς τὰ ἔνδον τοῦ σπηλαίου μέχρις 1 μ. ἀπὸ τοῦ βορείου τοιχώματος τοῦ σπηλαίου μετὰ στρώματος τέφρας παχ. 0 01. Ἡ κοίτη αὐτῆς ἦτο ἐσκληρωμένη ὑπὸ τοῦ πυρός· ὑπ' αὐτὴν 0 15 βαθύτερον ἦτο ἔτερα κατὰ τὸ κέντρον τοῦ σπηλαίου ἐκτάσεως 0 50 περίπου καὶ ὑπ' αὐτὴν εἰς βάθος 0 20 ἐσχηματίζετο κοῖλον τὸ δάπεδον τοῦ σπηλαίου καλυπτόμενον σχεδὸν ὅλον ὑπὸ ἀνθρακούχου τέφρας, ἥτις εἰς τὸ ΝΑ ἄκρον ἦτο παχυτέρα.

Ἡ ὄψις τοῦ σφίζομένου σπηλαίου ἦτο ἀκανόνιστος περιφερικὴ, ἴχνη δὲ ἐργασίας ἐπὶ τῶν παρεῖδων